

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNIACH

w parafiach diecezji kieleckiej
/materiał szkoleniowy/

KOŚCIÓŁ a zagadnienie prewencji

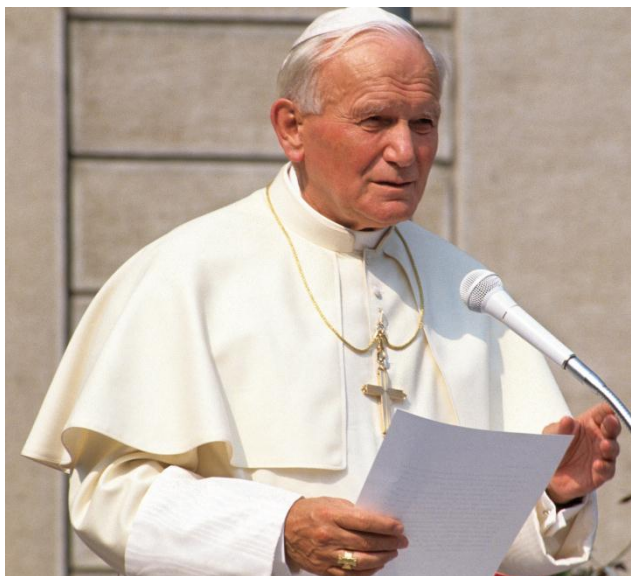
(krzywdy, wykorzystania, niedozwolonego zachowania)

Ochrona człowieka, a tym bardziej dziecka, czy osoby bezbronnej wynika z **Ewangelii**

- > Mt 25,40 „Cokolwiek uczyniliście jednemu z tych braci moich najmniejszych, Mnieście uczynili”;
- > Mk 10,14: „Pozwólcie dzieciom przychodzić do Mnie, nie przeszkadzajcie im; do takich bowiem należy królestwo Boże”.

W historii Kościoła wiele zakonów powstawało, aby odpowiadać na potrzebę „ochrony” człowieka. Prewencja jest wpisana w charyzmat zakonu czy zgromadzenia zakonnego.

Kościół poprzez podejmowane działania skupia się również na ochronie dzieci przed wykorzystaniem seksualnym oraz trosce o osoby dorosłe określane mianem bezradnych.

„Każdy człowiek, każde dziecko jest słońcem, które wschodzi. **Dzieci są nadzieją**, która rozkwita wciąż na nowo, **projektem**, który nieustannie urzeczywistnia, przyszłością, która pozostaje zawsze otwarta. Są owocem miłości małżeńskiej, która dzięki nim odżywa i się umacnia. Przychodząc na świat, przynoszą ze sobą orędzie życia, które wskazuje na pierwszego Stwórcę życia...

...We wszystkim od nas uzależnione, zwłaszcza na wczesnych etapach życia, są naturalnym wezwaniem do solidarności.

Nieprzypadkowo Jezus wezwał uczniów aby mieli dziecięce serca. Każde dziecko przychodzące na świat jest „epitafią” Boga, jest darem życia, nadziei i miłości. Modłę się za dzieci - nienarodzone i narodzone - we wszystkich krajach świata: niech każde z nich zostanie przyjęte i otoczone miłością”.

Okrucieństwo wobec dzieci:

- 1. Świadome** - celowe wykorzystanie bezbronności dziecka;
- 2. Nieświadome** - niezajomość psychiki dziecka, wpajanie dorosłej wizji szczęścia (egoizm).

Ważne - większość nieprawidłowych reakcji emocjonalnych i nerwic dziecięcych powstaje na skutek **zaburzonych związków uczuciowych rodziców z dzieckiem!**

***zasadność pracy z RODZINĄ!**

DIAGNOZA PRZEMOCY WOBEC DZIECI W POLSCE

Jaka jest skala przemocy wobec małych w Polsce?

- **79%** doświadczyło w swoim życiu choć raz przemocy lub zaniedbania.
- w 2023 roku było to **52%** respondentów.

Jakiej przemocy doświadczają małe?

- przemoc ze strony rówieśników (**66%**),
- przemoc ze strony bliskiego dorosłego (**32%**),
- wykorzystanie seksualnie bez kontaktu fizycznego (**26%**).

Ponadto:

23% było zaniedbywanych emocjonalnie,

20% doświadczało parentyfikacji,

14% było świadkami przemocy w domu;

8% doświadczyło wykorzystywania seksualnego z kontaktem fizycznym;

8% było zaniedbywanych fizycznie.

DIAGNOZA PRZEMOCY WOBEC DZIECI W POLSCE

Jakie są najbardziej znaczące czynniki ryzyka przemocy?

I. Nadużywanie alkoholu przez domownika:

5 x zwiększa szansę bycia świadkiem przemocy w domu

3,5 x zwiększa szansę doświadczenia przemocy ze strony bliskich dorosłych

II. Choroba psychiczna domownika:

4,5 x zwiększa szansę doświadczenia przemocy rówieśniczej

3 x zwiększa szansę wykorzystania seksualnego bez kontaktu fizycznego

III. Używanie narkotyków przez domownika:

3 x zwiększa szansę wykorzystania seksualnego z kontaktem fizycznym

2,5 x zwiększa szansę bycia świadkiem przemocy w domu

DIAGNOZA PRZEMOCY WOBEC DZIECI W POLSCE

Do kogo zwracają się małe dzieci w trudnej sytuacji?

- matka (65%)
- rówieśnicy spoza rodziny (64%)
- ojciec (45%)
- rodzeństwo lub inne dziecko z rodziny (38%)
- inny dorosły z rodziny (26%)
- psycholog lub pedagog (13%)
- nauczyciel (11%)

***8% dzieci i nastolatków przyznaje natomiast, że nie miało ani jednej osoby, do której mogło się zwrócić w trudnej sytuacji.**

Przyczyny braku właściwej reakcji:

- ? Brak szkolenia, wiedzy lub doświadczenia
- ? Nabieramy się na zabiegi zaprzeczania stosowane przez przestępców
- ? Wierzymy ludziom, że są dobrzy
- ? Niechętnie reagujemy jeśli brak „dowodu winy”

Jedną z niestety wielu ofiar przemocy jest **KAMIL** z Częstochowy zmarły 8 maja 2023 roku po 35 dniach walki o życie.

Został zakatowany przez ojczyrna, który wcześniej wielokrotnie znęcał się nad dzieckiem.

Zdaniem opiekujących się nim lekarzy, chłopiec był zaniedbany i niedożywiony.

Gdyby nie to, miałby duże szanse przeżyć.

Początki Standardów Ochrony Małoletnich w świecie

Postulat standardów ochrony dzieci sformułowano na **początku XXI wieku** po ujawnieniu przypadków wykorzystywania seksualnego dzieci przez członków misji i organizacji, które udzielały wsparcia w ramach programów pomocy rozwojowej w Afryce.

W odpowiedzi na ten problem, grupa organizacji, koordynowana przez **brytyjską Fundację Narodowe Towarzystwo ds. Zapobiegania Okrucieństwu wobec Dzieci**, stworzyła w 2003 r. „**Kodeks ochrony dzieci w organizacjach pozarządowych**”.

Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę przeniosła tę ideę do Polski, zaczynając od promowania i wdrażania Polityki ochrony dzieci przed krzywdzeniem w instytucjach opiekuńczych, oświatowych oraz w placówkach opieki instytucjonalnej.

Początki Standardów Ochrony Małoletnich w Polsce

Rzecznik Praw Dziecka w latach 2016-2018 kierował do rządu wnioski domagając się opracowania i wdrożenia „*Narodowej strategii walki z przemocą wobec dzieci*”.

Uznawano, że obok zagrożeń, na jakie narażone są dzieci, należy **skoncentrować uwagę na szukaniu form wspierania i chronienia dzieci** oraz reagowania na przemoc, które stworzą warunki do świadomego udziału dzieci i młodzieży w budowaniu bezpiecznych środowisk, w tym rówieśniczych.

Objęta strategia miała zmierzać do **usystematyzowania działań na rzecz dzieci**, rozproszonych w licznych aktach prawnych, w spójny program działań realizowanych wszędzie tam, gdzie przebywają dzieci, gdzie się uczą, doskonalą swoje umiejętności, gdzie otrzymują pomoc do rozwoju duchowego i religijnego.

KRAJOWY PLAN

Przeciwdziałania przestępstwom
przeciwko wolności seksualnej
i obyczajności na szkodę
małoletnich

PROJEKT
Załącznik do uchwały
nr ... Rady Ministrów
z dnia 2023 r.

NA LATA
2023-2026

Warszawa 2023

Jakie kroki podjęto do tej pory Ministerstwo Sprawiedliwości?

Rada Ministrów przyjmie:

*pierwszy Krajowy Plan Przeciwdziałania
Przemocy na Szkodę Małoletnich;

*pierwszy Krajowy Plan Przeciwdziałania
Przestępstwom Przeciwko Wolności Seksualnej
i Obyczajności na Szkodę Małoletnich do dnia
31.12.2026 r.

Tworzy się:

- 1) **Zespół** do spraw analizy zdarzeń, na skutek których małoletni ponieśli śmierć lub doznał ciężkiego uszczerbku na zdrowiu;
- 2) **Zespół** do Spraw Ochrony Małoletnich.

Społeczno-prawna odpowiedź na krzywdę

**Ustawa z dnia 28 lipca 2023 roku
o zmianie ustawy**

**„Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych
innych ustaw”**

czyli tzw. „USTAWA KAMILKA”

Mocą tej noweli, do ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich został dodany nowy rozdział - 4b pt.: **„Standardy ochrony małoletnich”**.

Czym są Standardy Ochrony Małoletnich?

Standardy ochrony małoletnich to **bardzo pojemne hasło**.

To zbiór zasad, które pomagają tworzyć bezpieczne i przyjazne środowisko w instytucjach działających na rzecz dzieci.

W instytucji, która spełnia standardy ochrony dzieci:

- ✓ nie pracują osoby mogące zagrażać bezpieczeństwu dziecka,
- ✓ wszyscy pracownicy wiedzą, jak rozpoznawać symptomy krzywdzenia dziecka oraz jak podejmować interwencję w przypadku podejrzenia, że dziecko jest ofiarą przemocy,
- ✓ dzieci dowiadują się, jak unikać zagrożeń w kontaktach z dorosłymi i rówieśnikami - w realnym świecie oraz w Internecie,
- ✓ dzieci mają stały dostęp do informacji, gdzie szukać pomocy,
- ✓ rodzice dowiadują się, jak wychowywać dziecko bez przemocy i uczyć je zasad bezpieczeństwa.

DLACZEGO Standardy Ochrony Małoletnich uznajemy za **KONIECZNY** element funkcjonowania wszystkich podmiotów działających na rzecz dzieci?

- 1** - dzięki nim organizacje troszczą się o dobro każdego dziecka.
- 2** - pracodawca zabezpiecza swój personel i dba o swoją reputację.
- 3** - świadomość zagrożeń pozwala efektywniej im zapobiegać.
- 4** - Standardy dają jasność w zakresie zachowań niedozwolonych względem dzieci.
- 5** - wdrożenie Standardów przez organizacje kieruje na zewnątrz komunikat na temat swojego zaangażowania w ochronę dzieci.
- 6** - wprowadzają obowiązek analizy najpoważniejszych przypadków przemocy czyli procedury tzw. „Serious Case Review” - „Przegląd Poważnego Przypadku”.

KOGO dotyczy OBOWIĄZEK wdrożenia procedur ochrony małoletnich?

Art. 22b. 1 - organ zarządzający jednostką systemu oświaty oraz inną placówką oświatową, opiekuńczą, wychowawczą, resocjalizacyjną, **RELIGIJNA**, artystyczną, medyczną, rekreacyjną, sportową, do której uczęszczają albo w której przebywają lub mogą przebywać małoletni.

Art. 22b. 2 - organizator działalności oświatowej, opiekuńczej, wychowawczej, resocjalizacyjnej, **RELIGIJNEJ**, artystycznej, medycznej, rekreacyjnej, sportowej lub związanej z rozwijaniem zainteresowań przez małoletnich.

***Prawodawca określa szeroki zakres instytucji, w tym osób odpowiedzialnych za wdrożenie, przestrzeganie i monitorowanie Standardów Ochrony Małoletnich!**

TRZY WAŻNE TERMINY

1! - 15 lutego 2024 - od tego momentu organy nadzorcze mogły już pytać, jak idzie wdrażanie Standardów, nie mogły jednak nakładać jeszcze kar z powodu ich braku.

2! - 15 lutego 2024 - zarazem to termin od którego Ksiądz Proboszcz miał obowiązek stosować nowe (rozszerzone) zasady bezpiecznej rekrutacji personelu.

3! - 15 sierpnia 2024 roku - od tego dnia organy nadzorcze mogą nakładać kary, jeśli parafia nie będzie miała wypracowanych Standardów.

KARY... grzywny, nagany, pozbawienie wolności

„Lex Kamilek” artykuły 23 i 24

- 1. Kto dopuszcza do pracy lub do innej działalności / Kto przed nawiązaniem stosunku pracy lub dopuszczeniem do działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi, osobę bez uzyskania informacji (Krajowy Rejestr Karny, Rejestr Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym) podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny nie niższej niż **1000 zł**.**
- 2. Kto, będąc zobowiązanym do wprowadzenia standardów ochrony małoletnich nie wykonuje tego obowiązku, podlega karze grzywny do **250 zł** albo karze nagany.**
- 3. W razie ponownego stwierdzenia niewykonania obowiązku wprowadzenia standardów ochrony małoletnich, sprawca, podlega karze grzywny nie niższej niż **1000 zł**.**

cd. **KARY...** grzywny, nagany, pozbawienie wolności

„Lex Kamilek” artykuły 23 i 24

4. Kto dopuszcza do pracy lub do innej działalności związanej z wychowaniem, edukacją, leczeniem małoletnich lub z opieką nad nimi osobę wiedząc, że osoba ta ma obowiązek stosowania się do orzeczonego przez sąd zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, leczeniem małoletnich lub z opieką nad nimi, podlega **karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5**.

5. W razie skazania za przestępstwo, o którym mowa w art. 23c (**patrz wyżej pkt. 4**), sąd orzeka środek karny w postaci świadczenia pieniężnego na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej. Wysokość tego świadczenia nie może przekroczyć **30 000 zł**.

6. W razie ukarania za wykroczenie, o którym mowa w art. 23 ust. 2, art. 23a i art. 23b ust. 2 (**patrz wyżej pkt. 1-3**), sąd orzeka środek karny w postaci świadczenia pieniężnego na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej. Wysokość tego świadczenia nie może przekroczyć **10 000 zł**.

Wyjaśnienia Ministerstwa Sprawiedliwości dot. Ustawy Kamilka

Czy są wyjątki od realizacji obowiązku uzyskania informacji z Rejestru przed zatrudnieniem; obowiązku przedłożenia informacji z Krajowego Rejestru Karnego lub rejestru karnego innego państwa wynikającego z art. 21 Ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich?

Wykonanie obowiązków nie jest wymagane przed dopuszczeniem do działalności członka rodziny małoletniego, osoby znanej osobiście rodzicowi małoletniego albo przedstawicielowi ustawowemu małoletniego.

Wyjątek ten dotyczy sytuacji, gdy działalność jest wykonywana w stosunku do małoletniego dziecka, którego rodzic albo przedstawiciel ustawowy są osobami dopuszczającymi do działalności.

Wyjaśnienia Ministerstwa Sprawiedliwości dot. Ustawy Kamilka

Co oznacza określenie "dopuszczenie do innej działalności"?

Przez pojęcie "innej działalności" związanej z wychowaniem, edukacją, leczeniem, świadczeniem porad psych., rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi rozumie się każdą sformalizowaną i niesformalizowaną działalność w zakres której będzie wchodził choćby jeden z wyżej wymienionych typów aktywności / kontaktu / zaangażowania / czynności z małoletnimi np. wolontariusz, prowadzący warsztaty, animator.

Czy osoby, które zostały sprawdzone na podstawie przepisów sprzed 15 lutego 2024 r., muszą być sprawdzone ponownie?

Nie, nowe zasady dotyczą tylko osób, z którymi są zawierane umowy o pracę lub które są dopuszczane do działalności od 15 lutego 2024 r.

Nie trzeba sprawdzać już zatrudnionych osób - chyba, że zmienia się ich umowa o pracę lub rodzaj działalności, którą mają prowadzić.

PODSTAWY PRAWNE

1. Kościelne

- Wytyczne Papieskiej Komisji ds. Ochrony Małoletnich - *Universal Guidelines Framework (Uniwersalne ramy wytycznych)*, Rzym 2024.
- Motu proprio *Vos estis lux mundi*, 09.05.2019, Rzym.
- Nowelizacja Wytycznych dotyczących wstępnego dochodzenia kanonicznego w przypadku oskarżeń duchownych o czyny przeciwko szóstemu przykazaniu Dekalogu z osobą niepełnoletnią poniżej osiemnastego roku życia, 16.10.2019.

2. Państwowe

- Kodeks rodzinny i opiekuńczy z dnia 25 lutego 1964 r. (Dz. U. 1964 Nr 9 poz. 59);
- Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – *Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw* (Dz.U. z 2023 r. poz. 1606).

3. Międzynarodowe

- *Konwencja o ochronie dzieci przed seksualnym wykorzystaniem niegodziwym traktowaniem w celach seksualnych*, 25.10.2007, Lanzarote;
- *Konwencja o ochronie praw dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r.*

STANDRADY OCHRONY DZIECI W DUSZPASTERSTWIE PARAFIALNYM

Ustawa o zmianie ustawy –
Kodeks rodzinny i opiekuńczy
oraz innych ustaw z dn. 28.07.23 r.
- tzw „Ustawa Kamilka”

Szczegółowe wskazania
do Wytycznych Papieskiej
Komisji ds. Ochrony
Małoletnich (UGF)

UNIWERSALNE RAMY WYTYCZNYCH

Papieskiej Komisji ds. Ochrony Małoletnich

- Universal Guidelines Framework -

- 1. Zaangażowane przywództwo i kultura Kościoła** - ochrona dzieci i dorosłych bezbronnych jest wpisana w zasady zarządzania i w kulturę Kościoła.
- 2. Bezpieczne środowiska** - Kościół promuje bezpieczeństwo i posiada zabezpieczenia, aby zminimalizować wyrządzenie krzywdy w środowisku realnym i wirtualnym.
- 3. Partnerska współpraca z osobami skrzywdzonymi i wspólnotami, w których dokonano się przestępstwo** - wspólnota Kościoła aktywnie angażuje się w wysiłki na rzecz ochrony społeczności kościelnej.
- 4. Reagowanie i postępowanie ze zgłoszeniami** - proces zgłaszania nieprawidłowości i przypadków wykorzystania jest dostępny i zrozumiały.
- 5. Kultura jako kontekst reakcji** - procedury ochrony bezpieczeństwa tworzone są w oparciu o kontekst kultury miejsca, w którym działa dany Kościół lokalny.

UNIWERSALNE RAMY WYTYCZNYCH

Papieskiej Komisji ds. Ochrony Małoletnich

- Universal Guidelines Framework -

- 6. Zasady i procedury wspierają bezpieczeństwo dzieci i dorosłych** - odpowiedni dokument wskazuje co należy zrobić, aby Kościół był miejscem bezpiecznym.
- 7. Zarządzanie ludźmi** - osoby są odpowiednio przygotowane, nadzorowane oraz wspierane w tym, aby realizowały w praktyce wartości ochrony dzieci i dorosłych.
- 8. Kształcenie ustawiczne i stała formacja** - personel jest wyposażony w wiedzę i umiejętności oraz jest świadomy, aby zapewnić bezpieczeństwo podopiecznym.
- 9. Ludzie informowani i traktowani podmiotowo** - dzieci i dorośli są informowani o swoich prawach, uczestniczą w podejmowaniu dotyczących ich decyzji i są traktowani poważnie.
- 10. Stałe doskonalenie** - Kościół weryfikuje i doskonali stosowane przez siebie systemy dbania o bezpieczeństwo dzieci i dorosłych

1 - stworzenie i zachowanie bezpiecznego środowiska w parafii

2 - weryfikacja, delegowanie i edukacja kapłanów, osób konsekrowanych i świeckich pracujących z dziećmi i z osobami bezbronnymi w parafii

3 - sposób reagowania na oskarżenia lub niewłaściwe zachowania

4 - zapewnienie opieki i wsparcia osobom skrzywdzonym

5 - sposób postępowania z oskarżonymi o wykorzystanie seksualne i przemoc

6 - zasady chroniące w obszarze parafialnym

7 - edukacja dzieci oraz osób bezbronych w ochronie swoich granic

8 - szkolenie i stałe wsparcie dla osób zajmujących się profilaktyką

9 - zapewnienie jakości i ciągłości działań w zakresie prewencji

Standardy Ochrony Małoletnich w parafii N.N.

Zakres działań wynikający z odpowiedzialności Księdza PROBOSZCZA dotyczy:

- ✓ **opracowania** i **wdrożenia** w życie Standardów Ochrony Małoletnich;
- ✓ za niezastosowanie się do standardów **odpowiedzialność personalnie ponosi proboszcz parafii**;
- ✓ powołania osoby lub Zespołu ds. Prewencji;
- ✓ interwencji w przypadku zaistnienia przemocy;
- ✓ bezpiecznego przechowywanie notatek ze zdarzeń;
- ✓ aktualizacji co dwa lata dokumentu zawierającego standardy ochrony małoletnich;
- ✓ ewaluacji dokumentu we współpracy z odpowiedzialnymi za prewencje

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH W PARAFIACH DIECEZJI KIELECKIEJ

- dokument wzorcowy* -

PREAMBUŁA - *zarysowanie funkcji i specyfiki działania parafii*

**Rozdział I - STWORZENIE I ZACHOWANIE BEZPIECZNEGO ŚRODOWISKA
W PARAFII**

Rozdział II - OBJAŚNIENIE TERMINÓW

Rozdział III - KODEKS ZACHOWAŃ

Rozdział IV - REKRUTACJA OSÓB I ICH EDUKACJA

Rozdział V - STRUKTURA ODPOWIEDZIALNOŚCI

**Rozdział VI - PROCEDURY POSTĘPOWANIA W SYTUACJI ZGŁOSZENIA
PRZEMOCY LUB NIEWŁAŚCIWEGO ZACHOWANIA**

Rozdział VII - POMOC OSOBOM SKRZYWDZONYM

**Rozdział VIII - SPOSÓB POSTĘPOWANIA Z OSKARŻONYMI O WYRZĄDZENIE
KRZYWDY LUB NIEWŁAŚCIWE ZACHOWANIE**

ZAŁĄCZNIKI

***Dokument opracowany na podstawie materiałów:** COD, KEP, Fundacji Świętego Józefa, Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę, Standardów Ochrony Małoletnich SP Montessori w Kielcach

Rozdział I - STWORZENIE I ZACHOWANIE BEZPIECZNEGO ŚRODOWISKA W PARAFII

1. Akty i dokumenty na podstawie, których oparte są Standardy Ochrony Małoletnich.

2. Polityka ochrony dotycząca zasad bezpieczeństwa i sposobów ochrony dzieci na terenie parafii

2.1. W przygotowaniu dokumentu uczestniczyły rodziny zaangażowane w duszpasterstwo parafialne (**Załącznik 9**).

2.2. W parafii został powołany i działa Zespół ds. Prewencji oraz wyznaczona jest tzw. osoba zaufana (**Załącznik 6**).

2.4. Standardy ochrony są dostępne w parafii (strona www, gablota, zakrystia, kancelaria) i podane do publicznej wiadomości także w wersji skróconej dla małoletnich (**Plakat**).

Rozdział II - OBJAŚNIENIE TERMINÓW

1. Osoby zaangażowane w duszpasterstwo parafialne.

2. Organizacja posługi Kościoła.

3. Dzieci i osoby bezbronne:

a. **dziecko** - osoba poniżej **18 roku życia**.

b. **wiek bezwzględnej ochrony** - wiek niższy niż wiek zgody. Czynność seksualna z osobą w wieku ochronnym jest wykorzystaniem seksualnym, a osoba dopuszczająca się jej i lub doprowadzająca do niej podlega odpowiedzialności karnej. W Polsce obecnie wynosi 15 lat.

e. **zgoda opiekuna** – zgoda rodziców albo zgoda opiekuna, rodzica zastępczego lub opiekuna tymczasowego. W przypadku braku porozumienia między rodzicami dziecka należy poinformować rodziców o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez sąd rodzinny (orzeczenie sądu opiekuńczego zastępuje zgodę rodziców).

f. **osoba dorosła bezbronna zgodnie z art. 1 ust. 2 b) Vos Estis Lux Mundi** – każda osoba znajdująca się w stanie niepełnosprawności, upośledzeniu fizycznym lub psychicznym albo pozbawiona wolności osobistej, która w rzeczywistości, nawet sporadycznie, ogranicza ich zdolność zrozumienia, chęci lub przeciwstawienia się przestępstwu w inny sposób.

cd. Rozdział II - OBJAŚNIENIE TERMINÓW

4. Przemoc i jej określenia.

5. Osoby dotknięte krzywdą lub niewłaściwym zachowaniem.

6. Zespół ds. Prewencji i jego działalność

a. **osoba odpowiedzialna za standardy ochrony dzieci** – osoba wyznaczona przez przełożonego danego dzieła duszpasterskiego, danej grupy parafialnej, sprawująca nadzór nad prawidłowym stosowaniem standardów ochrony dzieci.

b. **osoba zaufana** – osoba wyznaczona przez przełożonego danego dzieła duszpasterskiego, ciesząca się zaufaniem i odpowiednio przygotowana, odpowiedzialna za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach przemocy.

c. **osoba odpowiedzialna za interwencję** – zarządca placówki (**proboszcz**) odpowiedzialny za podejmowanie interwencji w przypadku zaistnienia przemocy.

d. **kompetencje miękkie** – umiejętności psychospołeczne, np. komunikatywność, asertywność.

e. **konflikt interesów** – sytuacja, w której powstaje konflikt pomiędzy obowiązkami służbowymi danej osoby a jej prywatnymi interesami, który może mieć wpływ na wykonywanie tych obowiązków.

7. Formy przemocy wobec dziecka.

Rozdział III - KODEKS ZACHOWAŃ

1. Relacja dorosły - dziecko.

1.1. Zasady chroniące w kontakcie bezpośrednim

- **Wszystkie spotkania z dziećmi** na terenie parafii powinny być organizowane w miejscach oficjalnych, ogólnodostępnych i do tego przygotowanych.
- Nie można przebywać z dzieckiem **sam na sam** w warunkach odizolowanych.
- Osoba przeprowadzająca spotkanie **troszczy się o transparentność** (przeszklone lub uchylone drzwi, nie mogą być zamknięte na klucz, obecność innych osób w bezpośrednim pobliżu, powiadomienie innych osób o spotkaniu). Indywidualnych spotkań z dziećmi nie wolno mnożyć ani przedłużać.
- Dzieci nie mogą same przebywać w pomieszczeniach mieszkalnych osób duchownych.
- **Dzieci na terenie parafii nie mogą przebywać pod wyłączną opieką innego dziecka**, chyba że inaczej stanowią regulaminy religijnych ruchów duszpasterstwa pozaparafialnego, w tym wypadku stosuje się standardy opracowane przez te grupy. Osoby te powinny być odpowiednio uformowane, przygotowane i pełnić posługę pod okiem dorosłych.

cd. Rozdział III - KODEKS ZACHOWAŃ

1. Relacja dorosły - dziecko.

1.1. Zasady chroniące w kontakcie bezpośrednim

- **Zakazuje się przewożenia dzieci prywatnymi samochodami**, zwłaszcza w pojedynkę, bez wiedzy i zgody rodziców lub opiekunów prawnych.
- W prywatne życie dziecka wolno ingerować tylko w takim wymiarze, w jakim wymaga tego konkretny problem.
- **Każdy przypadek przemocy** fizycznej, psychicznej czy seksualnej pomiędzy dziećmi wymaga **natychmiastowej reakcji** ze strony opiekunów.
- Nie wolno dotykać dzieci wbrew ich woli ani w sposób nieadekwatny do relacji duszpasterskich lub wychowawczych.

1.2. Zachowania niedozwolone to wszelkie formy zachowania wobec dzieci, które oddziałują w ich wolność i integralność fizyczną lub psychiczną, wywołując poczucie dyskomfortu, lęku, poczucia braku bezpieczeństwa, zażenowania, wstydu, a w szczególności: dotykanie miejsc intymnych, używanie wulgaryzmów, kładzenie się lub spanie obok, częstowanie dzieci używkami, sadzanie na kolanach...

cd. Rozdział III - KODEKS ZACHOWAŃ

1.3. Zasady ochrony dotyczące wyjazdów organizowanych przez parafię

- wszystkie formy zorganizowanego czasu, a w sposób szczególny wypoczynku dzieci powinny być realizowane zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa;
- na wyjazdy grupowe należy uzyskać pisemną zgodę rodziców lub opiekunów prawnych;
- podczas wyjazdu rodzice lub opiekunowie prawni mają prawo do kontaktu ze swoim dzieckiem oraz z jego opiekunem;
- podczas wyjazdów opiekunowie nie powinni nocować w tym samym pomieszczeniu co podopieczni; jeśli wyjazd przewiduje noclegi zbiorowe, organizator zawiera informację na ten temat w regulaminie. (**Załącznik 5**).

Organizując wyjazd parafialny warto:

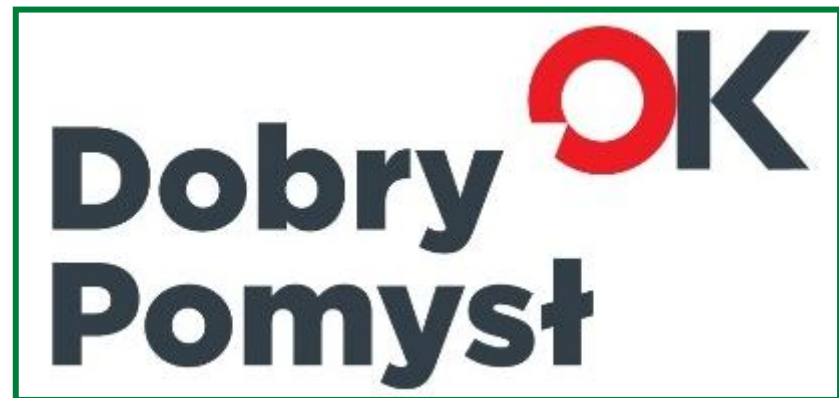
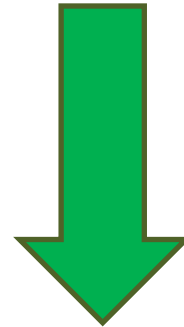
- stosować procedury wypracowane przez Szkoły;
- zadbać o przeszkolenie kadry (wychowawcy, kierownicy wycieczek i kolonii)

cd. Rozdział III - KODEKS ZACHOWAŃ

2. Relacja dziecko - dziecko

- 2.1. Równe traktowanie i szacunek dla każdej osoby.
- 2.2. Zasady komunikacji między dziećmi.
- 2.3. Szacunek dla cudzej własności, prywatności i przestrzeni.
- 2.4. Zakaz stosowania przemocy w jakiegokolwiek formie.
- 2.5. Sposoby pokojowego rozwiązywania konfliktów.

**1 czerwca br. miało
miejsce brutalne pobicie
nastolatki w Poznaniu.
Zatrzymano 15- i 16-latkę
podejrzewane o atak.**

cd. Rozdział III - KODEKS ZACHOWAŃ

3. Wymagania od zewnętrznych instytucji / osób

3.1. Na organizatorze działalności wskazanej w ustawie, w której biorą udział małoletni ciąży **obowiązek weryfikacji zaproszonej osoby/osób** w Rejestrze Sprawców Przestępstw na tle Seksualnym.

3.2. Osoba zaproszona **przedkłada** organizatorowi działalności wskazanej w ustawie **informację z Krajowego Rejestru Karnego** (wystarczy kopia potwierdzona za zgodność z oryginałem).

4. Zasady ochrony w przestrzeni wirtualnej

4.1. Obowiązek zapewnienia bezpiecznego poruszania się w Internecie.

4.2. Szacunek w kontaktach wirtualnych i zakaz cyberprzemocy respektowany przez użytkowników Internetu.

TRANSPARENTNOŚĆ!

- używamy komunikatorów i portali społecznościowych z dopiskiem nazwy parafii lub funkcjonującej grupy parafialnej,
- do grup społecznościowych możemy dołączyć rodziców.

cd. Rozdział III - KODEKS ZACHOWAŃ

5. Ochrona danych osobowych i wizerunku małoletnich

5.1. Zasady ochrony danych osobowych (RODO).

5.2. Zasady ochrony wizerunku małoletnich

m.in. przed utrwaleniem wizerunku małoletniego należy dziecko oraz opiekuna poinformować o tym, gdzie będzie umieszczony zarejestrowany wizerunek i w jakim kontekście będzie wykorzystywany.

6. Zasady chroniące dotyczące wszystkich

a. Sakrament pokuty i pojednania, a także spotkania związane z towarzyszeniem duchowym powinny odbywać się w miejscach do tego wyznaczonych. **Niedopuszczalne jest spowiadanie w pokojach prywatnych.**

b. Podczas Mszy św. o uzdrowienie połączonych z modlitwą wstawienniczą należy zadbać o to, aby **modlitwa odbywała się w miejscach godnych**, widocznych a nie w różnych „zaułkach”.

c. Zaleca się, aby odwiedziny chorych odbywały się **w obecności osoby trzeciej.**

Rozdział IV - REKRUTACJA OSÓB I ICH EDUKACJA

1. Zasady rekrutacji obowiązujące proboszcza

1.1. O każdej osobie zaangażowanej w parafii i mającej kontakt z dziećmi (nawet krótkotrwały) **uzyskuje dane z Rejestru Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym**. Otrzymane informacje drukuje i składa do akt osobowych danej osoby.

**Ksiądz Proboszcz
weryfikuje się sam!**

MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCI

www.ms.gov.pl

Strona główna

Rejestr Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym

DOSTĘP:

1. Wchodzimy na stronę MS - Rejestr Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym <https://rps.ms.gov.pl/pl-PL/Public#/>
2. Okienko „Rejestr z dostępem ograniczonym”.
3. Klikamy „[Zarejestruj](#)”.
4. Zostaniemy przekierowani na stronę i klikamy **w zieloną ikonę „Rejestracja”**.
5. Wybieramy typ konta użytkownika tj. konto użytkownika instytucjonalnego.
6. Uzupełniamy dane i przesyłamy do rejestracji.

***Potrzebujemy:** posiadanie kwalifikowanego podpisu elektronicznego lub konta na profilu zaufanym.

cd. Rozdział IV - REKRUTACJA OSÓB I ICH EDUKACJA

1.2. Przed nawiązaniem stosunku pracy lub przed dopuszczeniem osoby do działalności z małoletnimi ma **obowiązek uzyskania od tej osoby informacji z Krajowego Rejestru Karnego.** Uzyskaną informację składa do akt osobowych danej osoby.

**Ksiądz Proboszcz
także uzyskuje takie
zaświadczenie z sądu!**

1.3. Od osoby którą zamierza dopuścić do działalności związanej z pracą z małoletnim pobiera oświadczenie o państwie/państwach (innych niż RP), w których zamieszkiwał w ostatnich 20 latach pod rygorem odpowiedzialności karnej (**Załącznik 1**).

1.4. Jeśli parafia zatrudnia firmy z zewnątrz lub udostępnia im pomieszczenia, właściciel firmy musi przedstawić proboszczowi **oświadczenie o sprawdzeniu swoich pracowników**, którzy wejdą na teren parafii i będą mogli mieć kontakt z dziećmi, w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym. Uzyskane oświadczenie składa do akt parafialnych.

cd. Rozdział IV - REKRUTACJA OSÓB I ICH EDUKACJA

2. Edukacja osób zajmujących się profilaktyką w parafii

2.1. Wszyscy pracownicy i wolontariusze w parafii otrzymują potrzebną im wiedzę o standardach przyjętych i obowiązujących w parafii - kodeksie zachowań, procedurach związanych z interwencją i zgłoszeniem.

2.2. Za przeprowadzenie szkolenia odpowiedzialny jest PROBOSZCZ. Szkolenie może przeprowadzić osoba odpowiedzialna w parafii za prewencję lub zaproszona z zewnątrz pod warunkiem, że posiada do tego kompetencje.

2.3. Każda osoba pracująca z dziećmi i osobami bezbronnymi:

- składa oświadczenie o zapoznaniu się z polityką ochrony dzieci i zobowiązaniu do jej przestrzegania (**Załącznik 2**);
- otrzymuje zaświadczenie o udziale w szkoleniu (**Załącznik 8**);
- co dwa lata uczestniczy w szkoleniu z zakresu prewencji.

Rozdział V - STRUKTURA ODPOWIEDZIALNOŚCI

1. Zakres działań wynikający z odpowiedzialności Proboszcza (slajd 26)
2. Zakres działań wynikający z odpowiedzialności osoby zaufanej oraz Zespołu ds. Prewencji

- przyjmowanie zgłoszeń dotyczących nierespektowania standardów. **Osoba zaufana** nie może na własną rękę podejmować działań służących wyjaśnieniu podejrzeń i zarzutów lub weryfikacji zgłaszanych faktów. Obowiązuje ją zasada poufności (**Załącznik 3**). Powinna to być osoba faktycznie budząca zaufanie, posiadająca tzw. kompetencje miękkie, predysponujące ją do kontaktu z osobami skrzywdzonymi;
- dokumentowanie wszelkiej działalności dotyczącej ochrony, interwencji, pomocy i rejestru zdarzenia (**Załącznik 4**).

Możliwość powołania Zespołu ds. Prewencji między parafialnego lub dekanalnego.
***kwestia do przemyślenia dla Ks. Proboszczów...**

Rozdział VI - PROCEDURY POSTĘPOWANIA W SYTUACJI ZGŁOSZENIA PRZEMOCY LUB NIEWŁAŚCIWEGO ZACHOWANIA

1. Sposoby reagowania na oskarżenia lub niewłaściwe zachowania

1.1. W przypadkach przemocy fizycznej bądź seksualnej, gdy sprawcą jest osoba dorosła lub dziecko, należy **zgłosić ten fakt zgodnie z prawem do organów ścigania**.

1.2. Gdy sprawa dotyczy niewłaściwego zachowania osób świeckich zatrudnionych w parafii bądź wolontariuszy, **sprawę należy zbadać i podjąć adekwatne kroki**. Każdorazowo należy podjąć z tą osobą rozmowę i jeśli zajdzie taka potrzeba, to okresowo lub stale wycofać ją z pracy duszpasterskiej.

1.3. Jeśli niewłaściwe zachowanie dotyczy dziecka, należy o tym **zawiadomić jego rodziców oraz dyrekcję szkoły** i wraz z nimi podjąć odpowiednie działania.

1.6. Każda informacja o niewłaściwym zachowaniu powinna być traktowana poważnie, gdyż jest **działaniem prewencyjnym**.

1.7. Jeśli dorosły zaangażowany w pracę duszpasterską w parafii dowie się od dziecka, że doświadcza ono przemocy, automatycznie **ma społeczny obowiązek zawiadomić o tym prokuratora lub policję**.

cd. Rozdział VI - PROCEDURY POSTĘPOWANIA W SYTUACJI ZGŁOSZENIA PRZEMOCY LUB NIEWŁAŚCIWEGO ZACHOWANIA

2. Działania obowiązkowe w przypadku stwierdzenia krzywdzenia małoletniego

W prawie karnym wyróżniamy **2 rodzaje obowiązków** zawiadomienia o możliwości popełnienia przestępstwa. Pierwszy - społeczny, drugi - prawny.

Niepoinformowanie organów ścigania o przestępstwie w przypadku czynów zabronionych (art. 240 § 1 k.k., m.in.: zabójstwo, seksualne wykorzystanie) stanowi przestępstwo za które, grozi kara pozbawienia wolności do lat 3.

3. Interwencje w przypadku zaistnienia krzywdy lub niewłaściwego zachowania wobec małoletniego:

*cywilna, *karna, *Niebieskiej Karty.

Rozdział VII - POMOC OSOBOM SKRZYWDZONYM

1. Zasady udzielania pomocy małoletniemu dotkniętemu krzywdą

1.1. Podstawą udzielania pomocy dziecku krzywdzonemu jest **podmiotowy kontakt** oraz zapewnienie mu bezpieczeństwa **we współpracy z rodzicami**.

1.2. Zasadą udzielania pomocy dziecku krzywdzonemu przez parafię jest **współpraca zespołowa**.

1.3. Podejmowane działania powinny opierać się na diagnozie dziecka i jego sytuacji, powinny być monitorowane i prowadzone do czasu uzyskania poprawy sytuacji dziecka.

1.4. Proboszcz, osoba zaufana, Zespół ds. Prewencji zawsze podejmuje działania zgodne z posiadanymi kompetencjami.

Rozdział VII - POMOC OSOBOM SKRZYWDZONYM

2. Współpraca interdyscyplinarna na rzecz pomocy małoletniemu

Połączenie kompetencji parafii, szkoły, poradni specjalistycznej, służby zdrowia, ośrodka pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, organizacji pozarządowych, policji, prokuratury, sądu, **podnosi skuteczność udzielanej pomocy.**

3. Telefony i kontakty wsparcia

- 571 805 535 Dyżur telefoniczny „Zgłoś krzywdę”;
- E-mail konsultacjekanoniczne@fsj.org.pl;
- **116111 - telefon zaufania dla dzieci i młodzieży;**
- 800120226 - policyjny telefon zaufania;
- 800120002 - niebieska linia dla ofiar przemocy w rodzinie;
- 413664847 - Centrum Interwencji Kryzysowej Caritas Diecezji Kieleckiej;
- 413445592 - Poradnia Rodzinna Duszpasterstwa Rodzin Diecezji Kieleckiej.

Rozdział VIII - SPOSÓB POSTĘPOWANIA Z OSKARŻONYMI O WYRZĄDZANIE KRZYWDY LUB NIEWŁAŚCIWE ZACHOWANIE

1. Charakterystyka osoby oskarżonej

1.1. Do parafii mogą należeć osoby, które są oskarżone o różne przestępstwa bądź mają wyrok w zawieszeniu, lub też wróciły po odbytym wyroku. Nie powinny pracować z dziećmi, powinny zaś być objęte pomocą duszpasterską.

1.2. W sytuacji, gdy **oskarżonym jest dziecko**, należy współpracować z jego rodzicami lub opiekunami prawnymi. Ich dobrze też jest otoczyć opieką.

1.3. W sytuacji, gdy **osobą oskarżoną jest kapłan lub osoba konsekrowana**, należy zastosować się do wskazań przewidzianych przez **Wytyczne KEP** (natychmiastowe odsunięcie od podejmowanej pracy).

1.4. Gdy osobą oskarżoną jest świecki pracownik lub wolontariusz parafialny, należy odsunąć taką osobę od podejmowanej pracy na czas wyjaśnienia.

2. Prawa osoby oskarżonej: zadbać o zachowanie dobrego imienia domniemanego sprawcy oraz w przypadku zaistnienia fałszywego oskarżenia przekazać informację o niewinności oskarżonego.

WNIOSKI

EWANGELIA

ROZTROPNOŚĆ

TRANSPARENTNOŚĆ

Co będzie podlegało kontroli?!

I - Czy dokument został przygotowany wspólnie z dorosłymi zaangażowanymi w parafii, jak również z dziećmi w parafii?

II - Czy została opracowana wersja skrócona dokumentu, która jest zrozumiała dla dzieci?

III - Dostępność dokumentu: strona Internetowa parafii / kancelaria parafialna / zakrystia / gablota...

IV - Informacja dla parafian: potwierdzenie komunikatu / ogłoszenia przekazania parafianom wiadomości o wdrożeniu Standardów Ochrony Małoletnich. (**Załącznik 10**)

Gdzie znaleźć więcej informacji o standardach ochrony małoletnich?

<https://www.diecezja.kielce.pl/ochrona-dzieci>